

1 כל שנחנתו רגליו עד הארְבוּבָה – עד הברך והברך בכלל, אינו יכול
2 לחיות כך, והוא טריפה; וולד שנולד כך אינו ולד. רבי ינאי אומר,
3 שיעור שינטל מן החי וימות' הוא כל שנחנתו רגליו עד לנקביו
4 ונקביו בכלל, שהרי בהמה שנחנתו רגליה בשיעור זה דינה כנבלה
5 אף בחייה, ועל כן גם עובר שנוצר כך אינו ולד. רבי יוחנן אומר
6 משום רבי יוסי בן יהושע, שיעור שינטל מן החי וימות' הוא כל
7 שנחנתך עד מקום מפורו, שאינו ראוי לחיות, ואינו ולד.
8 מפרשת הגמרא: בין רבי זבאי לרבי ינאי איבא בינייהו – יש ביניהם
9 מחלוקת, האם מרפה חיה – יכולה לחיות יותר משנים עשר הודש
10 או לא. דמר – רבי ינאי סבר, מרפה חיה, ועל כן אם נחנתו רגליו
11 עד הארכובה אינו בכלל שינטל מן החי וימות', עד שיחנתו עד
12 לנקביו, ומר – רבי זבאי סבר, מרפה אינה חיה, ועל כן אם נחנתו
13 רגליו עד הארכובה הוא בכלל שינטל מן החי וימות'. בין רבי ינאי
14 לרבי יוחנן איבא בינייהו מחלוקת במימרא לרבי אלעזר, דאמר רבי
15 אלעזר (חולין כא.). נפיל – נחתך מן הבהמה הירך ממקום חיבורו,
16 וקלל שללה – וכן נחתך עמה כל הבשר עד שנראה במקום הנחתך כעין
17 חלל. דינה כנבלה, אף על פי שעדיין היא חיה, והיא מטמאה טומאת
18 נבלה, שהיא כמותה ולא כחיה. ובדין זה נחלקו כאן, שרבי ינאי סובר
19 כרבי אלעזר, ולכן לדעתו כשנחנתו רגליו עד לנקביו הוא בכלל כדי
20 שינטל מן החי וימות', ואילו רבי יוחנן אינו סובר כרבי אלעזר, ולכן
21 לדעתו אינו בכלל זה אלא אם נחתך עד מקום טבורו.
22 הגמרא מפרשת דין המפלת ולד אטום בראשו: אמר רב פפא,
23 המפלותק שהזכרה לעיל, כמה הוא שיעור שינטל מן החי וימות',
24 נשנתה דווקא כאשר הולד חסר מלמטה למעלה – בחלק התחתון
25 של גופו, אבל אם חסר מלמעלה למטה – שנחתך מגולגלתו, אפילו
26 אם חסר רק קל דהו, אמו מהורה, מפני שאינו יכול לחיות ואין דינו
27 כולד. וכן אמר אף רב גידל אמר רבי יוחנן, המפלת את שנגולגלתו
28 אטומה – חסרה, אמו מהורה מפני שאינו ולד.
29 הגמרא מביאה דין נוסף שאמר רב גידל בשם רבי יוחנן: ואמר רב
30 גידל אמר רבי יוחנן, המפלת ולד שהוא בטיט אפקתא דדיקלא –
31 כעין הפיצולים היוצאים מעץ הדקל, שהיו ידיו ורגליו על כתיפו,
32 ומלמטה הוא חסר צורה, אמו מהורה, מפני שאינו ולד.
33 הגמרא מביאה מחלוקת בדין ולד שפניו מעוכים: איתמר – נאמר
34 בבית המדרש, המפלת מי שפניו מוכסמים – מעוכים קצת, רבי
35 יוחנן אומר, אמו טמאה טומאת לידה, שלא פקע ממנו שם ולד על
36 דיו זה, ריש לקיש אומר, אמו מהורה, מפני שאינו ולד.
37 איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש, שנינו בברייתא, המפלת יד התוכה
38 – מחתוכת בצורת יד בחיתוך אצבעות, וכן המפלת רגל התוכה
39 כצורתה, אמו טמאה טומאת לידה, ואין אנו חוששים ששם יד או
40 רגל זו מגונף אטום – חסר פאתה. מסיים רבי יוחנן את הקושיא: ואם
41 איתא – ואם הדין כדברך שהמפלת מי שפניו מוכסמים טהורה,
42 ליתני – הייה על התנא לשנות שהמפלת יד תחוכה או רגל תחוכה
43 טמאה לידה ואין חוששים ששם יד או רגל זו באה מגונף אטום או
44 ממי שפניו מוכסמים, שהרי גם באופן זה הייתה טהורה מטומאת
45 לידה. ולא מצינו שריש לקיש השיב על קושיא זו.
46 רב פפי שנה את השמועה באופן אחר: אמר רב פפי, פולד שפניו
47 מוכסמים פולד יעלמא לא פליגי – בין רבי יוחנן ובין ריש לקיש אינם
48 חולקים דתמאה, מפני שלא פקע ממנו שם ולד כשנמעכו פניו מעט,
49 אלא כי פליגי – מה שנחלקו רבי יוחנן וריש לקיש, זה פולד שפניו
50 מוחות – שאין צורת פניו ניכרת כלל, ואיפכא איתמר – והשמועה
51 נאמרה להיפך, שרבי יוחנן אומר, המפלת ולד שפניו טוחות אמו
52 מהורה, וריש לקיש אומר שאמו טמאה.
53 שואלת הגמרא: לדברי רב פפי, ולותביה ריש לקיש לרבי יוחנן
54 מהא – מדוע לא הקשה ריש לקיש על רבי יוחנן מהברייתא של
55 'המפלת יד תחוכה' שממנה משמע שרק המפלת גוף אטום טהורה
56 ולא המפלת ולד שפניו טוחות, שאם לא כן הייה לתנא לשנות ואין
57 חוששים ששא מגונף אטום או ממי שפניו טוחות באתה. מתרצת
58 הגמרא: משום דשני ליה – שרבי יוחנן ישיב לו שהיינו גוף אטום

59 היינו מי שפניו מוחות – שהתנא לא שנה גם מי שפניו טוחות מפני
60 שאף הוא בכלל גוף אטום, שהרי גוף אטום היינו חסר, וגם מי שפניו
61 טוחות חסרה צורת פניו לגמרי.
62 הגמרא מביאה מעשה לענין ההלכה בולד שפניו טוחות: בני רבי
63 הייא נפיק לקריותא – יצאו לכפרים לראות את שדותיהם. כשחורו,
64 אתו לקמיה דאבהון – באו לפני אביהם, אמר להם, כלום בא
65 מעשה לידכם – האם כשהייתם בכפרים בא לפניכם מעשה
66 שנוקטתם להורות בו הלכה למעשה. אמרו לו, מעשה במפלת ולד
67 בעל פנים מוחות בא לדינו, וטמאנתה. מפני רבי חייא לבניו,
68 צאו ושית לכפרים ומהירו מה שטמאתם, אמר שמואל ולד שפניו
69 טוחות אינה טמאה. מאי דעתיכון – מה זו עלתה על דעתכם
70 שטימאתם אותה שלא כדק, לחומרא – מפני שסברתם שראוי
71 להחמיר עליה יותר מן הדין. לא היה לכם להחמיר כך, משום
72 דחומרא דאתיא ליד קולא היא – חומרא זו סופה לבא ליד קולא
73 שאינה כדק, דקיהביתו לה – שהרי כשטימאתם אותה נתתם לה ימי
74 מותר כדק יולדת, והיא תנחג בדם שתראה באתם הימים כדק דם
75 טוהר, ובאמת מצד הדין הוא דם טמאה.
76 הגמרא מביאה מחלוקת בדין ולד שיש לו אברים יתירים: איתמר –
77 נאמר בבית המדרש, המפלת מין בריה שיש לה שני גבים ושני
78 שדראות, אמר רב, אם אירע כן באשה שהפילה נפל שכוה, אינו
79 ולד, ואינה טמאה טומאת לידה. ואם אירע כן בבהמה שנשחטה
80 ונמצא עובר כזה במעייה, העובר אסור באכילה ולא הותר בשחיטת
81 אמו, וכל שכן אם יצא לאויר העולם שהוא אסור שהרי הוא נפל
82 ונבלה. ושמאל אמר, אם אירע כן באשה, הרי הוא ולד ואמו טמאה
83 לידה, ואם אירע כן בבהמה שנשחטה ונמצא במעייה ולד שיש לו שני
84 גבים ושני שדראות, הוא מותר באכילה, שכל הנמצא במעי בהמה
85 הותר בשחיטתה, ובלבד שהיה לו פרסות.
86 הגמרא מפרשת את מחלוקת רב ושמואל. מבררת הגמרא: במאי
87 קמיפליגי – במה נחלקו רב ושמואל. מבררת הגמרא: מחלוקתם היא
88 בדרב חנין בר אבא, דאמר רב חנין בר אבא, נאמר בתורה (דברים
89 יד ז) ואך את זה לא תאכלו ממעלי הבהמה ומהפלות הפרסה השטועה
90 את הגמל ואת הארנבת ואת השפן כי מעלה גרה המה ופרסה לא
91 הפרסו טמאים הם לכם, ותיבת 'השטועה' שנאמרה בפסוק זה,
92 הכוונה למין בריה, שיש לה שני גבין ושני שדראות, ובפסוק זה
93 אסרה התורה את אכילתה. ונחלקו רב ושמואל בביאור דין
94 'השטועה', רב אמר בריה פועלמא ליתא – אין מין בריה בעולם שיש
95 לו שני גבים ושני שדראות, והאפשרות היחידה למצוא בהמה שכו
96 היא כשמזדמן לפעמים שבהמה רגילה תתעבר בעובר בעל שני גבים
97 ושני שדראות. ובהכרח כי אנמריה רחמנא למשה – כשלימד
98 הקדוש ברוך הוא את משה שהשטועה אסורה, במעי אמה אנמריה
99 – לימד אותו שהיא אסורה כשנמצאה בהמה זו במעי אמה, ולכן
100 אמר רב שולד שיש לו שני גבים ושני שדראות הנמצא במעי בהמה
101 אסור באכילה. ושמואל אמר בריה פועלמא ליתא – ישנו מין בריה
102 בעולם שיש לה שני גבים ושני שדראות, וכן אנמריה רחמנא למשה
103 שהשטועה אסורה, פועלמא אנמריה – על אותו מין שנמצא בעולם
104 לימדו שהוא אסור, אבל כשנמצאה בריה כזו במעי אמה, אין בה
105 איסור 'שטועה', והיא שריא – מותרת בשחיטת אמה, כשאר בהמה
106 הנמצאת במעי אמה שהותרה בשחיטתה. ועל כן אמר שמואל
107 שבבהמה ולד שיש לו שני גבים ושני שדראות שנמצא במעי אמו
108 מותר באכילה.
109 הגמרא מקשה על דברי רב ושמואל: איתיביה רב שימי בר חייא בר
110 רב לוקנו רב, אבי אביו, שנינו לענין בכור בהמה טהורה, רבי חנינא
111 בן אמינגוס אמר, כל בכור שיש לו שני גבין ושני שדראות פסול
112 לעבודה, שאינו כשר להקרבה. אלמא דתי (וקשיא לרב) – מוכח
113 שבהמה שיש לה שני גבים ושני שדראות יכולה לחיות, ואף מותרת
114 באכילה, ולכן נוקק רבי חנינא לומר שהיא פסולה להקרבה, וקשה
115 בין לרב ובין לשמואל שנחלקו על ולד שיש לו שני גבים ושני
116 שדראות הנמצא במעי אמו, אבל לאחר שנולד סוברים שניהם שאינו

על כַּרְחֶכֶם אֲנִי מִלְכְּכֶם. וְכֵן הוּא אֹמֵר (יחזקאל ב'): "אִם-לֹא בְיַד חֲזָקָה וְגו' אֶמְלֹךְ עֲלֵיכֶם". דָּבָר אַחֵר: לָמָּה נֶאֱמַר יְצִיאַת מִצְרַיִם? אֲנִי הוּא שֶׁהַבְּחִנְתִּי בְּמִצְרַיִם בֵּין טֶפֶה שֶׁל בְּכוֹר לְשֹׂאֵינָה שֶׁל בְּכוֹר, אֲנִי הוּא עֲתִיד לְהַבְּחִין וּלְהַפְרֵעַ מִן הַתּוֹלָה קָלָא אֵילָן בְּבִגְדוֹ, וְאֹמֵר תִּכְלַת הוּא (ב"ב ס"א). וּמִיִּסּוּדוֹ שֶׁל רַבִּי מִשֶּׁה הַדְּרָשׁוֹן הֶעֱתַקְתִּי: לָמָּה נִסְמְכָה פְּרִשְׁת מְקוּשָׁשׁ לְפָרֶשֶׁת עֲבֹדַת כּוֹכָבִים? (חולין ה) לֹא מֵר, שֶׁהִמְחִלֵּל אֶת הַשֶּׁבֶת פְּאִילוֹ עוֹבֵד עֲבֹדַת כּוֹכָבִים, שְׂאֵף הִיא שְׁקוּלָה כְּכֹל הַמְצוּוֹת, וְכֵן הוּא אֹמֵר בְּעֵזְרָא: (נחמיה ט): "וַעַל הֶרֶס־סִינֵי יִרְדַּת [וְתַתֵּן לָהֶם תּוֹרָה וּמְצוּוֹת]. וְאֵת שֶׁבֶת קִדְשָׁךְ הוֹדַעְתָּ לָהֶם". וְאֵף פְּרִשְׁת צִיצִית, לְכַף נִסְמְכָה לְאֵלוֹ, לְפִי שְׂאֵף הִיא שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמְצוּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַעֲשִׂיתֶם אֶת-כָּל-מְצוֹתַי":

כַּס"י ◀ (לח) על פְּנֵי בְּגָדֵיהֶם • כְּנָגֵד (שמות יט) "וְאֵשָׁא אֶתְכֶם עַל-כַּנְפֵי נְשָׂרִים". עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת, וְלֹא בְּעֵלַת שְׂלֵשׁ, וְלֹא בְּעֵלַת חֲמִשׁ (ובחסים י"ח ב) - "ר"ל שאין עושים ה' ציצית לחמש כנפות אלא ד' בד' כנפות המרוחקות ועיין בטור או"ח סי' י"י) כְּנָגֵד אַרְבַּע לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאֻלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִצְרַיִם (שמות ו): "וְהוֹצֵאתִי", "וְהִצַּלְתִּי", "וְנִגַּלְתִּי", "וְלִקַּחְתִּי". פְּתִיל תִּכְלַת • (ספרי) עַל שֵׁם שֶׁכּוֹל בְּכוֹרוֹת. תַּרְגוּם שֶׁל שְׂכּוֹל: "תִּכְלָא", וּמִכְתָּם הֵיטָה בְּלִילָה, וְכֵן צָבַע הַתִּכְלַת דוֹמָה לְרִקִּיעַ הַמְשָׁחִיר לַעֵת עֶרֶב. וְשִׁמּוֹנָה חוּטִים שָׁבָה - כְּנָגֵד שְׁמוֹנָה יָמִים שֶׁשָּׁהוּ יִשְׂרָאֵל, מְשִׁיבָאוֹ מִמִּצְרַיִם עַד שֶׁאֲמָרוּ שִׁירָה עַל הַיָּם:

ק"ט פסוקים, פל"ט סימן. חסלת פרשת שלח

הפטרה לפרשת שלח לקריאה בציבור ולשמו"ת נדפסה בעמ' קסד

המשך ביאור למסכת נדה ליום חמישי עמ' א

24 אסור באכילה, וקשה אם כן על שמואל שהתיר באכילה אם נמצאו
25 במעי אמן.
26 הגמרא מבארת את הברייתא לפי שתי השיטות. אומרת הגמרא: רב
27 מְתַרְזֵן את דברי הברייתא לְמַעֲמִיהָ - לפי שיטתו, מפני שאף על פי
28 שאין מן הברייתא קושיא על רב, מכל מקום בלשון הברייתא עצמה
29 יש קושי, מפני שמשמעות דברי הברייתא היא שולד שיש לו שני
30 גבים ושני שדראות יצא מכלל שאר העוברים שאסורים כאשר יצאו
31 לאויר העולם, והוא מותר אפילו לאחר שיצא לאויר העולם, ומאחר
32 שאי אפשר לומר כן, שהרי ולד בעל שני גבים ושני שדראות אסור
33 באכילה לדעת כולם, על כן נוקק גם רב לתרץ את דברי הברייתא
34 באופן שיתאים לשיטתו. וְגַם שֶׁמּוֹאֵל מְתַרְזֵן את דברי הברייתא
35 לְמַעֲמִיהָ - לפי שיטתו.
36 מפרשת הגמרא: רב מְתַרְזֵן לְמַעֲמִיהָ, שצריך להוסיף על דברי
37 הברייתא ולשנותה כך, עובר שולד כשהוא בְּן אַרְבָּעָה חדשים
38 לבהמה דְּקָה, או בְּן שְׁמֹנֶה חדשים לבהמה נִפְתָּה, וכל שהימנו
39 וְלִמְטָה, אִסוּר באכילה, בְּמִתָּה דְּבָרִים אֲמֹרִים שולד כזה שלא כלו
40 חדשי עיבורו אסור, דווקא בְּשִׁיבָא כִּבְר לְאוֹיֵר הָעוֹלָם, אֲבָל
41 כשנמצא בְּמִעֵי אִמּוֹ כשנשחטה, שָׂרִי - הותר הולד בשחיטתה אף על
42 פי שלא כלו חדשיו. יֵצֵא מכלל היתר זה מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׁנֵי גִבִּין וְשְׁנֵי
43 שְׁדָרְאוֹת, דְּאִפִּילוֹ אם נמצא בְּמִעֵי אִמּוֹ נְמִי אִסוּר כשיטת רב שאמר
44 'בבהמה אסור באכילה, והוא אסור 'השועה' שנאמר לדעת רב
45 כשנמצא עובר כזה במעי אמו.

1 יכול להתקיים והרי הוא נפל ונבלה.
2 משיבה הגמרא: אִמֵּר לִיה - אמר לו רב בחביבות, שִׁימֵי אֵת - אתה
3 הוא שימי בן בני שיודע להשיבני, אמנם יש לתרץ קושייתך, שדינו של
4 רבי חנינא בן אנטיגנוס אינו מדבר על מי שיש לו שני גבים ושני
5 שדראות ממש, אלא על מי שְׁשִׁדְרָתוֹ עָקוּפָה עד שנראית כשני
6 שדראות, אבל מי שיש לו שני גבים ושני שדראות ממש, בודאי אינו
7 יכול להתקיים והוא נפל ואסור באכילה, ואין עוד מקום לקושייתך.
8 הגמרא מקשה על דברי שמואל: מִיִּתְבִּי - הקשו בני הישיבה, שנינו
9 בתוספתא (חולין פ"ג ה"ד), יֵשׁ בְּעוֹפְרִין - יש עוברים של בהמה
10 שאילו נמצאו במעי אמן היו מותרים באכילה, וכשיצאו לאויר
11 העולם דינם הוא שֶׁהֵן אִסוּרִין משום נבלה, מפני שאינם יכולים
12 להתקיים. ואלו הם, עובר שיצא לאויר העולם כשהוא בְּן אַרְבָּעָה
13 חדשים מתחילת עיבורו, ושיעור זה הוא לְדָקָה - בבהמה דקה, שזמן
14 עיבורה הוא חמשה חדשים. וכן עובר שיצא לאויר העולם כשהוא
15 בְּן שְׁמֹנֶה חדשים, ושיעור זה הוא לְנִפְתָּה - בבהמה גסה, שזמן עיבורה
16 הוא תשעה חדשים, וכן הֵימְנוּ וְלִמְטָה - אם הקדימו לצאת קודם
17 שיעורים אלו, הרי העובר הזה אִסוּר כרין נבלה. מסיימת הברייתא:
18 יֵצֵא מכלל דין זה מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׁנֵי גִבִּין וְשְׁנֵי שְׁדָרְאוֹת שדינו שונה.
19 שואלת הגמרא: מֵאֵי - מהי כוונת הברייתא במילה 'יֵצֵא', לָאוּ - האם
20 אין הכוונה שולד שיש לו שני גבים ושני שדראות יֵצֵא מכלל שאר
21 הַעוֹפְרִין, שהם אינם אסורים אלא כשיצאו לאויר העולם, ועוברים
22 שיש להם שני גבים ושני שדראות דינם שונה, שְׁאִפִּילוֹ כשנשחטה
23 הבהמה ונמצאו אלו בְּמִעֵי אִמּוֹ הם אִסוּרִין כדעת רב שאמר 'בבהמה

המשך ביאור למסכת נדה ליום חמישי עמ' ב

1 ממראה דם ומראה של בשר ועצמות, אינה חוששת לולד ואינה
2 טמאה משום לידה. ואם היתה השפיר מרוקם – שכבר נרקם בו הולד,
3 עד שצורת האברים ניכרים קצת, הרי היא טמאה, וכיון שאין ידוע
4 אם הוא זכר או נקבה, תשבו לזכר ולנקבה, כלומר תנהג כחומר
5 שזכר וכחומר שבנקבה, שטמאה שבועיים כנקבה, וימי טוהר
6 שלה, מסתיימים בסוף ארבעים יום כזכר.
7 המפלת סנדל – ולד שצורתו פחותה שאין צורת פניו ניכרת, או
8 שליף – כמין קרום שהולד מונח בתוכו, הרי היא טמאה לידה, לפי
9 שאין סנדל שאין עמו עוד ולד, ואין שליף בלא ולד, ואף אם אין
10 רואים בה את הולד, ודאי היה בה ולד ונימוח. וכיון שאין ידוע אם
11 זכר הוא או נקבה, תשבו לזכר ולנקבה, ובסנדל, אף שהיא טמאה
12 מחמת הולד, אם הולד שהיה עמו הוא זכר, צריכה לנהוג אף את
13 החומר שבנקבה, שטמאה היא שבועיים.

גמרא

14 הגמרא דנה מדוע אין חוששים בשפיר שמא היה ולד. שואלת
15 הגמרא: בשלמא דם ומים – המשנה מובנת במה שאמרה שבשפיר
16 מלא מים או דם, אינה חוששת לולד, כיון שדם ומים, לא כלום היא
17 – ודאי אינו ולד, אלא מה שאמרה שבמלא גוונים [גוונים] אינה
18 חוששת לולד, קשה, דניחוש [שנחשוש] שפמא ולד הוה ונימוח,
19 ונעשה לגוונים אלו, שכיון שאינו מלא בדם ולא מלא במים, יש
20 לחשוש שמא ולד היה שם ונימוח.

21 מתרצת הגמרא: אמר אביי, וכי במה יין חי [יין שאינו מוזג במים,
22 שהוא חזק] שנת אמו של עובר זה שיש לנו לומר שנמוח עופרה
23 בתוך מעיה, והוא דרך גוזמא, כלומר, שודאי אין מציאות שנימוח
24 הולד מחמת ששתנה יין חי, אלא כוונת הגמרא שאף שיש פעמים
25 שהולד נימוח, מכל מקום יש לנו לילך אחר הרוב, ולומר שלא נימוח
26 הולד. עוד מתרצת הגמרא: רבא אמר, 'מלא' גוונים תנן, ואם
27 איתא דאתמוחי אתמח – ואם היה כן שנימוח הולד, מקסר חסר –
28 לא היה השפיר מלא, שהרי דבר המתמוסס נחסר בגודלו, ומכך
29 שהפילה שפיר מלא, מוכח שלא היה בו ולד שנימוח. עוד מתרצת
30 הגמרא: רב אדא בר אבהו אמר, 'גוונים' תנן, ואם איתא
31 דאתמוחי אתמח, בולה בחד גוונא הוה קאי – כל מה שיש בשפיר
32 היה באותו גוון, ומכך שהפילה שפיר שיש בו כמה גוונים, מוכח שלא
33

34 היה בו ולד שנימוח.
35 אגב שהביאה הגמרא את דברי אביי, שיין חי גורם למיחוי הולד,
36 מביאה הגמרא את דברי אבא שאול שיין גורם שנינו בעצמות: תניא,
37 אבא שאול אומר, קובר מתים הייתי, והייתי מסתפל בעצמות
38 של מתים, והייתי רואה, שהשונה – אדם שהייתי מכירו שהיה רגיל
39 לשותות יין חי שאין מים מעורבים בו, היו עצמותיו שרופין – יבשים
40 שאין בהם לחלוחית, והשותה יין מוזג – שהוא מעורב עם מים יותר
41 מדי, עצמותיו סבויין – שחורים, והשותה יין המוזג במים כראוי,
42 עצמותיו משוחין – חלקים ויפים. וכל מי ששתיתו היתה מרובה
43 מאכילתו, עצמותיו היו שרופין, ומי שאכילתו מרובה משתייתו
44 הרבה, עצמותיו סבויין – שחורים, ומי שאוכל ושותה כראוי,
45 עצמותיו משוחין – חלקים ויפים.

46 הגמרא מביאה ברייתו נוספות שבהן סיפר אבא שאול מה שאירע
47 עמו כשהיה קובר מתים: תניא, אבא שאול אומר, ואיתימא – ויש
48 אומרים שאמר כן רבי יוחנן, קובר מתים הייתי, ופעם אחת רצתי
49 אחר צבי, ונכנסתי בתוך קולית [עצם הירך] של מת, ורצתי
50 אחריו שלש פרסאות, ואל הצבי לא הנעתי, וקולית לא בלתה,
51 וכשחזרתי לאחורי, אמרו לי, שקולית זו של עוג מלך הכשן היתה.
52 תניא, אבא שאול אומר, קובר מתים הייתי, פעם אחת נפתחה
53 מערה תחתית, ועמדתי בתוך גלגל עיני [מקום מושב העין] של מת
54 עד חופימי כשחזרתי לאחורי – כשיצאתי מן המערה, אמרו לי, עין
55 של אבשלום בנו של דוד המלך היתה.

56 אומרת הגמרא: ושפמא תאמר אבא שאול ננס [אדם נמוך] הוה,
57 אין אתה יכול לומר כן, שהרי אבא שאול ארוך בדורו הוה – אדם
58 הגבוה ביותר בדורו היה, ורבי טרפון היה מגיע לאבא שאול רק עד
59 לכתפו, ורבי טרפון עצמו ארוך בדורו הוה, ורבי מאיר היה מגיע
60 לרבי טרפון רק עד לכתפו, ורבי מאיר ארוך בדורו הוה, ורבי היה
61 מגיע לרבי מאיר רק עד לכתפו, ורבי חייא ארוך בדורו הוה, ורבי
62 היה מגיע לרבי רק עד לכתפו, ורבי חייא ארוך בדורו הוה, ורב
63 היה מגיע לרבי חייא רק עד לכתפו, ורב ארוך בדורו הוה, ורב
64 יהודה היה מגיע לרב רק עד לכתפו, ורב יהודה ארוך בדורו הוה,
65 ואדם ששמו אדא, שהיה דייקא – שמש החכמים, היה מגיע לרב
66 יהודה רק עד לכתפו,

המשך ביאור למסכת נדה ליום שבת קודש עמ' א

1 שיעורו טפח על טפח על רום טפח מרוקע, כלומר שיעור ארכו
2 ורחבו וגובהו חללו כל אחד מהם אינו פחות מטפח, נידון כאהל,
3 ומביא את הטומאה – היינו אם כוית מן המת תחת האהל בצד זה,
4 וכלי תחת האהל בצד אחר, נטמא הכלי מחמת אהל המת, וכן אהל
5 זה הוציא בפני הטומאה – מעכב הוא את הטומאה מלעלות מעל
6 מחיצת האהל, כגון אם היתה טומאה תחתיו וכלים על גביו, הרי
7 הכלים טהורים, ואם כן מדוע לא מנה רבי אושעיא טפח זה בכלל
8 הדברים ששיעורם טפח. מתרצת הגמרא: טפח קאמרינן, טפח על
9 טפח לא קאמרינן – רבי אושעיא מנה רק דברים ששיעורם טפח,
10 ולא את אלו ששיעורם טפח על טפח.
11 מוסיפה הגמרא להקשות: והא אבא – והרי יש דבר נוסף ששיעורו
12 טפח, ששינוי (כלים פ"ה מ"ב) אכן היוצא [הבולט] מן התנור
13 בעוביו, שהיו קובעים אותו בתנור כדי לאוחז בו כשמתלטלים את
14 התנור ממקום למקום, ונחשב בית יד של הכלי והרי הוא כמוהו שאם
15 נטמא התנור נטמא גם האבן ומטמא את האוכלים הנוגעים בו,

16 שיעורו טפח, שעד שיעור זה נצרך לתנור כדי לטלטלו, ויותר מכך
17 עומד להיקצץ ואינו נטמא עמו. וכן אבן היוצא מן הכירה שיש בה
18 מקום לשפיתת שתי קירות, שיעור האבן המחובר בעוביה ונטמא
19 עמה הוא, אורך שלש אצבעות, שעד שיעור זה הרי הוא חפור ויד
20 לכירה, ודינו כמו הכירה. שאם נטמאה הכירה נטמא האבן ומטמא
21 אחרים, ויותר משלש אצבעות אין דינו ככירה, כיון שעומד להיקצץ.
22 ואם כן קשה מדוע לא נמנה טפח זה של תנור בין אלו שמנה רבי
23 אושעיא. מתרצת הגמרא: כי קאמרינן – מה שאמרנו ומנינו שיעורי
24 טפח, הוא רק היבא דבציור מטפח לא חיו – כאשר אינם ראוים
25 לשימושם בפחות מטפח, כמו שופר ולולב שפסולים כשהם פחותים
26 מטפח, אבל הבא – כאן באבן היוצא מהתנור, כל שכן דבציור
27 [שפחות] מטפח יד התנור הוא.
28 מוסיפה הגמרא להקשות: והא אבא – הרי יש דבר נוסף ששיעורו
29 טפח,